

Przegląd zdrojowy

sportowy i turystyczny

Pismo poświęcone sprawom zdrojowisk i miejsc klimatycznych, sportowi krajowemu i zagranicznemu jakoteż sprawom turystyki.

Redaktor główny: **Dr. Zenon Pelczar.** — Redaktor naczelny: **Dr. Jan Frączkiewicz.**

Skład główny we Lwowie u St. Sokółowskiego, Pasaż Hausmana 9; w Warszawie księgarnia Gebethnera i Wolfa.

Prenumerata kwartalna 2 K.
do końca roku 6 K.

Rękopisów nie zwraca się.

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca,
bogato ilustrowany.

Adres Redakcyi i Administracyi:
ul. Starowiślna 12.

Konto czekowe Nr. 64.330.

Ceny ogłoszeń:

Ogłoszenia za 1 wiersz petitowy lub jego miejsce 40 gr. Nadesłane za wiersz garmondu lub jego miejsce 1 kor
Ogłoszenia prócz Administr. przyjmują R. Mosse i Haassenstein w Wiedniu.

TREŚĆ: Z rozpoczęciem sezonu leczniczego. — Z naszych zdrojowisk. — Źródło wiecznej młodości. — Rozmaitości zdrojowe. — Głosy publiczności. — Turystyka. — Ogłoszenia.

ZDROJOWISKA.

Z rozpoczęciem sezonu leczniczego.

Nie tylko nauka chrześcijańska, ale i zdrowy rozum poucza, że skoro Bóg stworzył różne narodowości w świecie, zmuszone żyć obok siebie, to wszystkim zależeć powinno na tem, aby pomiędzy narodowościami temi szukać porozumienia na godziwych obustronnie warunkach i wszędzie wpływać pojednawczo, gdzie powstać mogą i powstają antagonizmy.

Niestety Niemcy oddawna, a szczególnie w ostatnich czasach utrudniają tę działalność, uważając walkę z Polakami za zasadę, i szerząc na każdym kroku nienawiść rasową, nie tylko w publicznym, ale i w prywatnym, codziennym życiu.

Doszło do tego, że nie tylko pobyt w miejscowościach niemieckich dla Polaków staje się nieznośnym, lecz że nawet podczas przejazdu kolejami pasażerowie, nie wyłączając dam, na brutalne zaczepki współpodróżnych są narażeni, gdy po polsku pomiędzy sobą rozmawiają. Są to objawy ordynarności i zdziczenia, które przy dzisiejszym prądzie w Prusach są bardzo naturalne i chyba liczebnie zmniejszać się nie będą.

Z tem rzeczywiście liczyć się trzeba. To właśnie powinno być głównym powodem omijania wszelkich zakładów kąpielowych niemieckich.

Lekarze nasi nieraz zwracali uwagę, że liczne miejsca kuracyjne, czy to w najbliższych nam okolicach w Galicyi, lub w Królestwie najzupełniej zastąpić nam mogą prawie wszystkie wody niemieckie.

Ale woda mineralna, to dopiero część tego, czego potrzeba dla kuracyi; prawie równą rolę gra spokój, ja-

kiemu pacjent oddać się może, wyrwawszy się z pośród codziennych zajęć i kłopotów, a spokój ten nie może być przerywany bezustannem irytowaniem się z powodu braku najniezbędniejszych warunków wygody. Wiemy zresztą wszyscy, jak wielki wpływ na usposobienie człowieka każdego, nawet zdrowego, wywiera otaczająca go przyroda.

Otóż u wód zagranicznych te zewnętrzne warunki, współdziałające jako ważny czynnik kuracyi, doprowadzone są do wielkiego stopnia doskonałości. Wprawdzie nasi kuracyusze skarżą się na kuchnię zagraniczną, ale my jesteśmy przyzwyczajeni do najniezdrowszej kuchni, nic więc dziwnego, że się z nią za granicą u wód nie spotykamy.

Niestety u naszych wód nie tylko kuchnia daje powód do skarg; pod wielu względami zmiany są niezbędne, jeżeli nasze miejsca kuracyjne nie tylko wodą mineralną, lecz i wszystkimi innymi warunkami leczniczymi mają zastąpić wody zagraniczne.

Pragnęlibyśmy przy tej sposobności zwrócić uwagę na pewne niewłaściwości, szerzone przez prasę. Wiadomo, że jesteśmy bardzo wrażliwym narodem, skutkiem czego aż zanadto często obracamy się w krańcowościach. To też ci kuracyusze nasi, którzy piszą echa z wód do dzienników, albo wpadają w entuzjazm, albo w krańcowy pesymizm. Niech im najdrobniejsza rzecz dokuczy, a nie pozo- stawią suchej nitki, na całym zarządzie, w zamian zaś za drobną grzeczność, lub na prośbę osób interesowanych rozwodzą się nad olbrzymim rozwojem danej miejscowości stawiając ją o ile możliwości obok najpierwszych wód europejskich.

Tą krańcowością najgorsze sobie samym i wodom naszym oddajemy usługi, a więcej bodaj szkodzą nadmierne pochwały, niżeli krytyka nieuzasadniona.

I w tym względzie zmiana jest niezbędną, a my zanosimy do czytelników i przyjaciół naszych prośbę, aby przesyłając nam „echa z wód“, o które prosimy, nie bawili się w ogólniki, lecz wskazywali zmiany na lepsze, dokonane w ostatnich czasach i wykazywali z całą sumien-

W interesie własnego zdrowia powinien każdy żądać wszędzie tylko
Tutek cygaretowych
z fabryki RUDOLFA HERLICZKI w Krakowie.

Ostrzega się przed licznymi naśladownictwami! — Wzory i cenniki wysyła fabryka darmo i opłatnie.

nością braki i niedogodności. Piszac o drożyznie, lub o życiu względnie taniej, należy wymienić ceny najważniejszych przedmiotów potrzeby przy dogodnościach, lub niedogodnościach, przedewszystkiem należy też zwracać uwagę na środki komunikacyjne, które niestety bardzo dużo pozostawiają do życzenia.

Pod tym względem dużo od Niemców nauczyć się możemy. Z chwilą rozpoczęcia sezonu kąpielowego tamtejsze koleje najrozsądniej udzielają udogodnienia, w formie powrotnych biletów sezonowych itp., które całym rodzinom ułatwiają wyjazd, członkom rodziny odwiedzanie swoich. U nas brak tego rodzaju udogodnień dotkliwie odczuwać się daje.

Niejednokrotnie daje się słyszeć zdanie: niech tylko publiczność znacznie jeździć do wód, a one same się podniosą i staną na równi z zagranicznymi. Doświadczeni twierdzą, że tak nie jest. Niektóre z naszych zakładów kąpielowych na brak frekwencji skarżyć się nie mogą, natomiast daleko im do tego, czem szczycą się licznie uczęszczane zakłady kąpielowe zagraniczne. W ostatnich czasach tu i ówdzie, np. w Krynicy, poczyniono pewne ulepszenia, ale nie tyle i nie takie, jakich kuracyusze mogą wymagać.

Na zmianę ku lepszemu w tym kierunku wpłynąć może wielce bezstronne, spokojne przedstawienie stosunków u wód naszych, mianowicie zaś zwracanie uwagi na udogodnienia, które zrobić należy, bo je zrobić można, na braki, które konieczne usunąć trzeba.

Sądźmy, że tym sposobem najprędzej dojdziemy do tego, iż nasze miejsca kuracyjne zastąpią „bady“ zagraniczne, nie tylko zawartością wody mineralnej, lecz i uzupełnieniami, niezbędnymi dla kuracji. Pieniądze wtedy pozostaną w kraju, a kuracyusze nasi nie będą narażeni na arogancję hakatystów.

Z naszych zdrojowisk.

W bogatym szeregu polskich zdrojowisk, zasobnych w zdobyte już uznanie i sławę, staje najmłodsze, nie nowostworzone ale zmartwychpowstałe, po długim zapomnieniu i opuszczeniu.

Jestto karpacki „Burkut“ pod Czarnohorą, wschodnio galicyjskich Karpatach.

Tysiąc metrów nad powierzchnią morza, wśród prastarych lasów świerkowych, nad brzegiem bystrego Czeremosza, był Burkut znany tylko turystom, zwiedzającym czarnohorskie szczyty Karpat. Zachwycał się nim niegdyś Wincenty Pol. W swych „Obrazach z życia i natury“, opisując wrażenia z Czarnego Lasu i Czarnej Góry, wynosi cudowną moc wody burkuckiej i urok miejscowości, w której kilka dni spędzonych niezatarte u niego pozostawiły wspomnienia.

Już wówczas bogate rodziny z Pokucia, Podola i Bukowiny zjeżdżały do Burkutu na kilkotygodniowy pobyt dla zażycia wzmacniających kąpeli, dla niezrównanego powietrza i czarującej natury. Burkut znano wówczas jako „źródło z rodzaju szczaw żelazistych, bardzo bogate co do siły parności swojej i gazu, którym ta szczawa jest przepełniona. Wody te są mocniejsze od wszystkich szczaw

zachodniego skrzydła Karpat, tryskających w okolicy Szczawnia i Tylicza. Kąpiele w Burkucie są niepodobne do żadnych kąpeli w świecie. Czemby jednakowoż nie mogła być ta puszca, gdyby tu cywilizacja przyłożyła rąk swej ręki!“ Nielada cennymi musiały być wody Burkutu, gdzie podczas lata spotkać się było można z dobozem wyższego towarzystwa, które zakładało tu wspaniałe obozowisko, sprowadzało cygańskie kapele, a nawet urządzało letnie ogrody ogromnym naówczas kosztem.

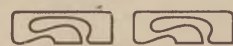
Tak wyglądał Burkut, gdy go ze światem łączyły jedynie górskie ścieżki, po których zgrabne huculskie konie przewoziły ludzi i żywność dla nich. Gdy zmieniły się warunki i powstał w kraju cały szereg lotnisk i uzdrowisk, połączonych z ogniskami cywilizacji kolejami. Burkut musiał poprzestawać na tych jego miłośnikach, którzy za nic sobie nie mieli trudy i koszty przeprawy do tej niezrównanej miejscowości.

Dopiero ostatnimi laty zajął się Burkutom — dzięki szczęśliwej zmianie „kierunku“ we lwowskiej dyrekcji domen i lasów — rząd, którego własność Burkut stanowi, w czem pomogła wiele kolej do Worochty i gościniec kameralny, łączący Worochtę z Żabiem. Burkut stał się ogniskiem dla turystów, zwiedzających Czarnohorę, łożyska białego i czarnego Czeremosza, wodospady Hramitnego i wspaniałe jezioro Szybskie.

Wygodne pawilony, łązienki z wodą burkucką, rzeźne kąpiele w Czeremoszu i przepojone żywicą powietrze ściągają turystów na stały pobyt i nadają miejscowości charakter letniego zdrojowiska. Trudna nieco i dzisiaj komunikacja opóźnia wprawdzie rozwój Burkutu, lecz za to zapewnia mu ten urok, jakie miało Zakopane, gdy do niego nie było kolei, a furki góralskie zwoziły ludzi, szukających wrażeń pięknej, potężnej natury.

Obecnie rozszerzono pawilony w Burkucie, ulepszono komunikację a projektowane przez zarząd samochody mają wkrótce połączyć Burkut ze stacją kolejową w Worochcie.

Dr. T. K.

Źródło wiecznej młodości.

Od wieków trwają wysiłki, mające na celu pokonać starość. Nasz mistrz Twardowski miał posiadać pospół z obcymi czarnoksiężnikami tajemnicę przywracania młodości. Nie na wiele jednak przydało się ani jemu, ani światu, bo tajemnicę razem z czarnoksiężnikiem... „wzięli dyabli“.

Dziś sztukę magii czarnej i białej wyrugowała nauka. Recept wiekuistej młodości wyszło z niej co niemiara, ludzie jednak starzeją się, jak dawniej — ci nawet, którzy, idąc za wskazówkami Miecznikowa, zalewają się kwaśnem mlekiem aż do popsucia sobie żołądków.

A zrobiliby doskonały interes, ktoby wynalazł skuteczny środek dla utrzymania organizmu w stanie ciągłej młodości. Stałby się taki odkrywca od razu miliarderm — bez kwestyi bowiem każdy wolałby nawet biedę klepać, a być młodym, aniżeli starcem siedzieć na worach złota.

Problem to więc ze wszystkich względów niezmiernie pojętny i nic dziwnego, że pobudza do prób coraz nowych.

© **ZDZISŁAW
ZDANOWICZ**

w Krakowie, Sławkowska 3
Hotel Saski

 poleca: **Kapelusze, Cylindry
P. & C. Habiga, Scotta i inne,
Bieliznę męską, Krawaty, Rę-
kawiczki, Płaszcze, Peleryny
gumowe nieprzemakalne,
Kufry, Torby, Paski, Plaidy,
Necesery.**

Świeżo pokusił się o jego rozwiązanie bułgarski lekarz dywizyjny podpułkownik dr Tranjen. W ostatnim zeszycie „Terap. Rundschau“ wystąpił on z obszerną rozprawą „O uodpornieniu przeciwko sykacyi“, w której niema wprawdzie jeszcze zapewnień, że uda się uczynić człowieka wiecznie młodym, ale świta nadzieja, że nauka zdoła w końcu znaleźć drogę do źródła wiecznej młodości.

Dr Tranjen przyjmuje za podstawę hipotezę, że starzenie się jest dziełem „autointoksykacyi“ (samozatrucia) organizmu. Owóż jeśli rzecz ma się tak istotnie, wówczas teoretycznie nie jest rzeczą niemożliwą podjęcie walki z wrogiem, przez własny organizm wyhodowanym.

Dotąd niema w tem nic nowego.

Ale oto, jak dalej wywodzi swe wnioski z owej premisy dr Tranjen: Walki przeciwko starości może podjąć się w tych warunkach jedynie *sero-terapia* (leczenie surowicą). Młode organizmy nabiorą siły do odparcia starości, jeśli zastrzyknie się im *serum* lub soki organów starszych. Z drugiej strony *serum*, z tych młodych osób uzyskane, będzie najskuteczniejszym środkiem dla powstrzymania i stłumienia procesu starości tam, gdzie się on już rozpoczął.

Dr Tranjen nie należy zresztą do optymistów i wielbicieli mrzonek. Radzi on przedewszystkiem stwierdzić z całą ścisłością naukową, iż rzeczywiście organizm starczy reaguje pod względem chemiczno-biologicznym odmiennie, aniżeli organizm młody. Wystarczą do tego celu próby na zwierzętach.

Pracę w tym kierunku już podjęto z inicjatywy dra Tranjen w kilku wielkich laboratoriach naukowych, nie ukończono ich jednak jeszcze. W każdym razie próby dotychczasowe — jak się ostrożnie wyraża dr Tranjen — nie dają powodu do zniechęcenia.

Dr. T. S.

(„Zdrój Ciechociński“).

Rozmaitości.

Popieranie zdrojowisk polskich. Zdaniem Dr. Mikołajskiego („Głos lekarski“ Nr. 12) nie można obwiniać wyłącznie dzienników galicyjskich o zaniedbanie w tej sprawie; „Kuryer lwowski“ pomieścił przed sezonem artykuł dr. Mikołajskiego, a „Nowa Reforma“ artykuł Dr. Czopa. Równocześnie to samo zdanie wyraża „Kuryer lwowski“ (Nr 273) Zdaniem „Kuryera“ winić należy raczej lekarzy zdrojowych, że nie rozestali na czas do pism politycznych stosownych artykułów, dalej oba Komitety bojkotowe Lekarskie we Lwowie i w Krakowie, Ligę pomocy przemysłowej, Towarzystwo balneologów polskich, Komisye przemysłowo-lekarskie w Towarzystwach lekarskich, lwowskim i krakowskim. Zarządy zdrojowisk naszych i t. d.

Zarzuty to w pewnej mierze słuszne, ale nie zmieniają one w niczem faktu, że prasa codzienna galicyjska w sprawie tej z małymi wyjątkami, zachowywała się obojętnie. Pojawienie się dwóch artykułów w „Kuryerze lwowskim“ a jednego w „Nowej Reformie“, nie można przecież na-

zwać ani szeroką, ani energiczną akcją. Dzienniki warszawskie zdobyły się na to, aby sprawę zdrojowisk poruszać w obszernych artykułach, co parę dni, a nawet poświęcać jej w kilkunastu numerach z rzędu szereg szczegółowych artykułów, pisanych za staraniem redakcyi i przez legata (dziennikarza, nie lekarza) dla zebrania danych o zdrojowiskach galicyjskich. Czemż prasa codzienna galicyjska o niczem podobnem nawet nie pomyślała?

Inicjatywa w tej sprawie wyjśćby mogła od lekarzy będących stałymi referentami działu lekarsko sanitarnego w dziennikach: ale samo wykonanie jest rzeczą czysto dziennikarską. Co prawda, z wyjątkiem „Kuryera lwowskiego“ żaden inny dziennik galicyjski, nie ma obecnie zawodowego referenta spraw lekarskich i higienicznych i o sprawy te wogóle mało się nasza prasa troszczy w przeciwieństwie do prasy zagranicznej i zakordonowej. Gdybyż przynajmniej chciano korzystać z gotowego materiału, zawartego w naszych czasopismach lekarskich i higienicznych! Ale i to nawet zdarza się tylko wyjątkowo.

Warszawa. Biuro informacyjne o zdrojowiskach i u zdrojowiskach, założone przy warszawskim Towarzystwie higienicznem, okazało się instytucją bardzo potrzebną, codziennie bowiem po kilka pytań, na które Biuro zaraz odpowiada. Niestety, niektóre zdrojowiska nie dostarczyły Biuru jeszcze żadnych danych, a przedewszystkiem (prócz Krynicy) galicyjskie. Wszelkie nawoływania do popierania zdrojowisk krajowych nie na wiele się przydadzą, jeśli te zdrojowiska same nie troszczą się o swój rozwój.

W Busku powstało „Towarzystwo przyjaciół Buska“ na wzór podobnego Towarzystwa ciechocińskiego.

Autentyczne. W tych dniach powrócił po kilkudniowej bytności w Szwajcaryi pewien jegomość zamierzając letnie miesiące spędzić w Zakopanem na willegiaturze.

Opowiada on, że do Szwajcaryi pojechał zwabiony reklamowaną taniością, lecz przekonawszy się na miejscu, że za 20 franków dziennie zaledwie można tam względnie przyzwoicie się utrzymać, postanowił pomimo narażenia się na kilkudziesięcio koronowy koszt na drogę, wrócić do kraju, utrzymując że tylko dzięki naszym słabościom utrzymuje się, że cudze to dobre i tanie, lecz w istocie jest przeciwnie, gdyż zagranicą jeżeli jest coś lepszego lub elegantszego, to tam sownie każą sobie zapłacić i to nie razi nas w oczy.

Nowe zabytki i inowacje. Od roku zeszłego kuracyjnego przybyły wille w Ciechocinku: 1) przy ulicy Sienkiewicza p. Kruszyńskiego, 2) przy Mazowieckiej p. Erenfrieda, 3) przy ul. Dębowej, 4) przy ul. Widok p. Kraszewskiego, 5) na Włocławskiej p. Jeleńkiewiczowej i kilka nowych will koło rynku od strony Aleksandrówka, wreszcie uzdrowisko dla dzieci Dra Marguliesa. Nadto odnowiono i upiększono pod względem komfortu i wygody następujące wille: Warszawianka, Hygiea (Wolmana), Świtezianka, Jedynaczka, Dr. Rydzikowskiego, Kasztelanka, Poraj, Kościuszki, Felicjanka i p. Gembczyńskiego; wszystkie te wille są po części zajęte, po części oczekują gości, których największe nawet wymagania mogą zadowolnić.

Nadto od roku zeszłego przybyły w parku inowacje: teren betonowy na placu lawn-tenisowym w parku, tamże kawiarnia „Bristol“, jako filia warszawskiej tejsze nazwy kawiarni i młody nowozaprowadzony park pod tęczniami. A u nas?

W. Sikorski & J. Seidenstein Łwów, ulica Klementyny Tańskiej L. 3.
 — FILIE: W KROŚNIE i BORYSŁAWIU —

Składy maszyn i przyborów do wszelkich gałęzi przemysłu

polecają: Kotły i maszyny parowe. Pompy ręczne i parowe. Rury gazowe żelazne i cynkowe. Rury wiertnicze i narzędzia wiertnicze. Gnące się węże metalowe. Armatury i łączniki dla rurociągów parowych, wodnych i gazowych. Materiały gumowe, asbestowe i t. p. do uszczelniania. Pasy skórzané, bawełniane i gumowe. Liny druciane i manilowe. Oleje maszynowe i cylindrowe. Urządzenia dla warsztatów kowalskich i ślusarskich. Urządzenia elektryczne dla oświetlenia i przenoszenia siły i wszelkie przybory do tychże.

Pierwszy ilustrowany przewodnik po Ciechocinku, w pięknym wydaniu i starannem opracowaniu redaktora Dra J. Bandrowskiego, opuścił już prasę w warszawskiej drukarni p. Wincentego Cywińskiego. Jest to formatu 16 spora, choć kieszonkowa książka, z widokiem tężni na kolorowej okładce, z kilkudziesięciu pięknymi ilustracjami zakładów, will, widoków, gmachów, urządzeń, z najdokładniejszym ich opisem i doskonałemi wskazówkami najpraktyczniejszego urządzenia się i życia w Ciechocinku. Dla oryentacji dodane dwie karty z planami miejscowymi, spis wszystkich will, wskazówki dla leczących się, opisy okolicy, wycieczek, zabaw i t. d.

Zmiana w wydawnictwie Zdroju. Pan dr Leonard Lorentowicz, podpisujący dotychczas „Zród Ciechociński“ jako wydawca i redaktor odpowiedzialny odstąpił ten zaszczytny obowiązek p. Antoniemu Maruszewskiemu, którego podpis na właściwym miejscu znajdzie się już prawdopodobnie w najbliższym nrze. „Zdroju“, o ile ułatwione zostaną u władzy ostatnie już formalności, opóźnione przez wyjazd z Warszawy gubernatora warszawskiego bar. Korfa. Kierownikiem redakcji pozostaje w dalszym ciągu dr Juliusz Bandrowski, który też w tym charakterze stale podpisywać będzie „Zród Ciechociński“.

Zjazd kuracuszów w Ciechocinku zapowiada się w bieżącym roku bardzo dobrze, do tej pory bowiem przyjechało więcej gości, niż po inne lata w początkach sezonu pierwszego. Niemniej mieszkań wolnych jest jeszcze dużo, ceny ich nader przystępne a tak samo w restauracjach i po pensjonatach, tak, że w niczem nie znać ani braków ani też zakusów do podnoszenia cen lub wyzysku z powodu wystawy.

Pożądany zwrot. Ruch przywózowy towarowy z Niemiec zmniejszył się do minimum w stosunku do lat zeszłych o tej porze, wywózowy zaś normalny jak i lat dawnych.

Przejazd pasażerów zagranicę również bez porównania mniejszy jak innych lat, pomiędzy wyjeżdżającymi daje się najwięcej widzieć mieszkańców z odleglejszych gubernij carstwa.

Listy gości w zdrojowiskach. Iwonice: 1-sza lista gości wykazuje osób 1173. — Krynica: 6-ta lista gości wyk. osób 1954. — Lubień: 740. — Rabka: 3-cia lista gości wykazuje osób 1001. — Rosów: Wszystko zapelnione. Zwraca się uwagę, że szkoda narażać się na kosztą zanim się nie porozumie z zakładem. — Rymanów: 4-ta lista gości wykazuje osób 825. — Szczawnica: 1-sza lista gości wykazuje osób 1275. — Truskawiec: 1-sza lista gości wykazuje osób 809.

Obce listy gości: Elster: 3817. — Franzensbad: 2131. — Karlsbad: 23043. — Pystyan: 3049. — Schmeks: 916.

GŁOSY PUBLICZNOŚCI.

Zakład zdrojowo-kąpielowy **Rymanów-Zdrój**. Frekwencja 2.500 osób, położony nad poziomem morza 450 m., w powiecie sanockim w Galicyi, opodal od stacyi kolejowej „Rymanów“, własność hr. Potockiego. Najobfitsza szczawa słono-alkaliczna, jod i brom zawierająca, bogata w cenne składniki mineralne, ze zdrojów „Tytusa“, „Klaudy“ i „Celestyny“, odznaczone pierwszorzędnymi nagrodami na wysta-

wach i zjazdach lekarzy i przyrodników. Zród „Klaudy“ (zdaniem Dra Dobrzyckiego, prezesa Komisyi balneologicznej Towarzystwa lekarskiego Warszawskiego) zastępuje całkowicie słynne obce, bo niemieckie wody w Kissingen, mianowicie zdroje „Rakoczy“ i „Pandur“, a nawet je przewyższa i jest skuteczniejszym od nich (gdyż zawiera dwuwęglan sodu, którego tamte nie zawierają).

Pomimo, że Zakład niedawno istnieje, wiele osób, a szczególnie dzieci, zawdzięcza mu uzdrowienie, a Zakład z każdym rokiem wzrasta i rozszerza się. Położenie uroczę wśród lasów szpilkowych, w otwartej przewiewnej dolinie, powietrze suche, zdrowe. Leczenie kąpielami mineralnemi, rzeczniemi, pićm wód, mięsieniem (massage), gimnastyką zwykłą i ortopedyczną itd. Prócz lekarza zdrojowego, ordynuje kilku lekarzy.

Oprócz tych środków leczniczych, posiada Zakład wszelkie udogodnienia, mianowicie: nowe, wzorowo i z komfortem urządzone łazienki, wygodne pomieszkania, kuchnię zdrową, dobrą a niedrogą, wyborną muzykę zdrojową, liczne spacery, kąpielce, aptekę, pocztę, telegraf, sklepy, restaurację, fortepiany, czytelnię, bibliotekę, fotografa, automobil, własną sieć telefoniczną, łączącą wille zakładowe między sobą i z Zarządem Zakładu. Wycieczki końmi i automobilem w okolice, zabawy z tańcami, bale, koncerty, przedstawienia teatralne, gry ogrodowe, bilard i strzelnica, urozmaicają pobyt w Zakładzie.

Zakład odwiedza corocznie I. krajowa kolonia lecznicza, posiadająca swe własne zabudowania, mogące pomieścić kilkaset dzieci.

Sezon trwa od 20 maja, do 20 września i dzieli się na 3 okresy: I-szy od 20 maja do 20 czerwca; II-gi od 20 czerwca do 20 sierpnia; III-ci od 20 sierpnia do 20 września.

Ceny pomieszkań i kąpeli w I-szym i III-cim okresie sezonu są znacznie niższe dla zamieszkujących wille zakładowe. — Ubodzy, zaopatrzeni nawet w świadectwa ubóstwa, nie mogą liczyć na żadne uwzględnienia w sezonie II-gim, tj. od 20 czerwca do 20 sierpnia.

Wodę mineralną i sól jodobromową rymanowską do użytku wewnętrznego i zewnętrznego (tj. do kąpeli, okładów itp. rozsyła na żądanie, przyjmuje zamówienia na pomieszkania i powozy do kolei, oraz wszelkich wyjaśnień udziela:

Zarząd Zakładu Zdrojowo-kąpielowego w Rymanowie.

Stacya Kolei państwowej: **Rymanów.**

Stacya telegr. i poczt.: **Rymanów-Zdrój. (Austria, Galicya).**

TURYSTYKA.

Ruch turystyczny w Styrii.

Namiestnictwo przedkłada rokrocznie Krajowemu związkowi turystycznemu statystyczny wykaz ruchu przejezdnych w Styrii. Właśnie mamy zestawienie za r. 1907 i z zadowoleniem zauważyć należy wzrost w tymże sezonie.

Liczba przejezdnych wynosiła w r. 1906: 327.312 osób w r. 1907: 505.027 osób, a więc o 177.215 osób więcej. Warto przypatrzeć się stosunkowi, w jakim rozmaite narodowości miały swych przedstawicieli wśród przejezdnych: Styrya: 175.595, wszystkie inne kraje koronne: 223.642 osób, Węgry 86.617, Bośnia i Hercegowina — 1258, Niemcy 9.673, Francya 563, Włochy 3.022 Anglia 455, Rosya 694, Serbia, Rumunia i Bułgarya 766, inne

Pierwszorzędna Pracownia Sukien Męskich
Leona Grabowskiego właścicieli **Gabryel Grabowski**
firmy

w Krakowie, ul. Szpitalna Ł. 36. Telefon 561.

MATERIAŁY i KRÓJ ANGIELSKI. ————— WYKOŃCZENIE ARTYSTYCZNE.

państwa europejskie 1829, Północna Ameryka 255, inne państwa zaeuropejskie 458. Ilość przyjezdnych, którzy w sezonie (od maja do września) bawili — przedstawia się co do czasu pobytu — jak następuje:

Do 3 dni 370.104 osób — od 3 do 7 dni 84661 osób, — od 7 do 14 dni 12.618 osób, — ponad 14 dni do 3 tygodni 7.155, — od 3 do 4 tygodni 6.232, — ponad 4 do 5 tygodni 7.155, — od 5 do 6 tygodni 4.549. Ilość osób, które przebywały dłużej, niż 6 tygodni wynosiła 8.338 osób — a dni razem spędzili wszyscy 479.051.

Bardzo korzystnym objawem jest też rozwój sportu zimowego, co do tego jednak brak nam bliższych szczegółów. Również i co do dochodów, jakie przyniósł ruch przyjezdnych, nie mamy na razie dokładnych danych. Dochód jednak w każdym razie musi być olbrzymi; dużo jeszcze wody upłynie, zanim Styrya zrówna się co do ilości turystów, jak co do dochodów z tego tytułu z Włochami, Szwajcaryą, Tyrolem i t. p. Bądźco bądź znaczną część państwowych dochodów stanowi właśnie dochód z przyjezdnych. Sumy, jakie ruch obcych tworzy, przenoszą tem kwotę dwóch tysięcy milionów marek rocznie.

C. k. Ministerium kolei żelaznych a turystyka.

We środę 27 maja odbyła się w ministerium kolei żelaznych konferencja pod kierunkiem zasłużonego szefa sekcycyjnego dra Rölla. Omawiano sprawy turystyczne, a mianowicie obowiązki władzy kolejowej w kierunku ulg i ułatwień, zmierzających do ożywienia ruchu przyjezdnych. W obradach wzięli udział przedstawiciele ministerstwa robót publicznych, ministerstwa skarbu, namiestnictwa Tyrolu, wiedeńskiego i praskiego magistratu, delegaci krajowych związków turystycznych, reprezentanci c. k. uprzyw. kolei południowej, austriackiego Lloydu, międzynarodowego towarzystwa wagonów sypialnych innych korporacji i towarzystw interesowanych. Powitawszy zebranych zaznaczył przewodniczący, że zarówno ministerstwo robót publicznych, jak i ministerstwo kolejowe, czynią kroki w kierunku ułatwienia i ożywienia ruchu turystycznego, ale szczegółowe opracowanie projektu wymaga omówienia wspólnego i przygotowania wniosków. Zaznaczył też, że wkrótce ukaże się powiększone i poprawione wydanie publikacji: „Städtebilder aus Österreich“.

Prócz tego znaczną agitację rozpoczęto za pomocą przedstawień, a raczej wykładów skioptikonowych, za pomocą subwencyjonowania podróżników podróżnych z opisanymi miejscami widzenia. Szczególnie też sportom zimowym poświęcono wiele starania.

Z największym uznaniem przyjęto do wiadomości oświadczenie, że ministerstwo zamierza urządzić na wiedeńskich dworcach wywiadowcze biura turystyczne.

Nowy środek pomocniczy dla turystyki.

Pojawiły się świeżo małe letnie saneczki (rodle), tj. niziutkie wózek z hamulem i kierownicą. Wygodny to sposób dla turysty pragnącego z najwyższych gór znaleźć

się szybko w dolinie. Pierwsze próby z letnimi saneczkami (rodłami) czyniono w lesie wiedeńskim i na szosie kahlenberskiej, która wybornie nadaje się na teren ćwiczebny. Saneczki powinny spotkać należne uznanie w turystycznym świecie wobec usług, jakie oddają.

Obecnie próby skierują się na drogę przez Prebichl i na gościniec ze szczytu „Schmittenhöhe“ do Zetl am See i do Gröbmung. Jeżeli wynik prób będzie korzystny rodli będą wypożyczać właściciele hoteli, czy gospód, za pewną opłatą.

Biura informacyjne na dworcach kolejowych.

Dnia 1 maja wprowadzono na dworcach wiedeńskich kolejowych nowość, która aby jaknajszersze zatoczyła kręgi, a jaknajwiększą korzyść przyniosła. Założono biura informacyjne. W Berlinie istnieją już podobne biura od lat dzieściu i cieszą się słusznym powodzeniem. W roku 1884 widzimy tam już pierwsze zawiązki takiego informacyjnego biura w lewym skrzydle dworca Auhalskiego. Z wzrostem ruchu turystycznego w kierunku Poczdamu, okazał się dworzec poczdamski dogodniejszy dla takiego biura, to też je tam przeniesiono w dniu 1 maja 1898 r. i rozwijało się świetnie i stało się wprost niezbędnym. Czy kto pragnie rady zasięgnąć, czy nabyć bilet podróżny, lub prospekt, zwraca się do informacyjnego biura na dworcu. Toteż biura te są prawdziwym dobrodziejstwem dla podróżnych. Słusznie więc spodziewać się należy, że i u nas biura informacyjne staną się koniecznością i zyskają całkowite uznanie publiczności.

Korzystajmy z wakacji.

Czas wytchnienia letniego należy zużytkować na porządkowanie sił i odświeżenie umysłu, ale godzi się pamiętać przytem o względach narodowych. Nie powinniśmy tedy zwiedzać „badów“ pruskich, a natomiast wzmacniać żywioł narodowy na Śląsku austriackim i na Spżu.

Nieraz już przypominano, że na Spżu mieszka kilkadziesiąt tysięcy Polaków, że co roku osiedla się tam sporo górali naszych, których nęci gleba żyzna a tania, ale słowaczęją oni w szybkim tempie. Księża i Węgrzy inteligentni, którzy brali czynny udział w wypadkach roku 1848 i z tego powodu sympatyzowali z Polakami, ustąpili już z widowni, albo należą do rzadkości, a nowe pokolenie dąsa się na Koło polskie w Wiedniu, że ich nie broni wobec cesarza przed madziaryzacją, albo znów występuje się madziarom i z nieufnością spogląda na Słowian. Jeden i drugi powód nie wytrzymuje krytyki, ale któż to owym ludziom wytłómaczy? Kto im ich ojczyznę polską przypomni? Mieszka tam wprawdzie w Lubowli hr. Andrzej Zamoyski, a bliskość Galicji sprawia, że ludność potrafi jeszcze mówić ze słowacka po polsku, ale czynnik ten nie zdołają zaradzić wynarodowieniu, jeżeli letnicy polscy nie pośpieszą z pomocą.

Wartałoby zatem zamieszkać na lato gdzieś na Spżu, a przynajmniej na granicy Spżu, więc w Szomowcach,

Wodociągi dla miast, gmin, folwarków, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d. — Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Ustawianie pomp. Instalacje domowe z klozetami i łazienkami. Łaźnie, mechan. pralnie, suszarnie itd. projektuje i wykonuje

Aleksander Wiktor Świetlik

we Lwowie, ul. Szopena L. 5. Telefon Nr. 737.

Maniowach, Hacklowej, Waksmondzie, Groniu, Białce, Bukowinie, Brzegach, bo w osobistym zetknięciu się z ludem, można wiele faktów dziejowych w jego pamięci odświeżyć. Na Spiżu samym niedługo może zostawionoby letnika w spokoju, bo tamtejsi ryhtarze (wójci), nauczyciele i notarzy (urzędnicy do metryk cywilnych) mają polecenie donosić władzy komitatowej o każdym letniku-polaku, który tam spróbuje zamieszkać — ale któż nam zabroni osiąść w jednej z wymienionych wiosek pogranicznych w Galicyi, a stamtąd codziennie urządzić przechadzkę na Spiż, pogawędzić to z pasterzem w polu, to z gaździną przy chacie, to z gazdą na roli?

Gawędzą oni chętnie, tembardziej, że inteligencya maziarska obchodzi się z nimi w sposób wzgardliwy. Zaproszą nawet do chaty, poczęstują kwaśnem mlekiem a słowy: „Neck se wam lubi, wasza miłość“ — przynaglą do spożycia posiłku; czyż nas to ku nim nie pociągnie? Jakżeż łatwo możemy tu złączyć „utile cum dulci“, z wytchnieniem i przyjemnością skojarzyć pożytek narodowy!

Jeśli kto pragnie prócz tego napawać się codziennie widokiem Tatr, oddechać ich powietrzem halnem, orzeźwiającem i od czasu odbyć wycieczkę w głąb turni, niech zamieszka we wspomnianej Bukowinie, wsi sporej o 200 z górą chatach, gdzie jest kościół na miejscu, codziennie połączenie z pocztą i łatwe utrzymanie, bądź w odludnych domkach góralskich (kto chce prowadzić własną kuchnię), bądź w tanim a wygodnym pensjonacie ks. W. Gadowskiego, twórcy Orlej Perci.

Za pół godziny przechadzki można stamtąd być na Spiżu we wsi Czarnogórze lub w Jargowie, z któremi łączą się Rzepiska (w nich resztki dawnych „kuruców“), a za działem wodnym Osturnią, Górne i Dolne Łapcie, Trypcie, Niedzica i cały szereg dawnych wsi czystopolskich. Grapa nad Czarnogórą lub wirch Pawlikowski nad Rzepiskami nęcą nawet przepysznym widokiem na Tatry, a do Pienin jest stąd dziwnie blisko. Można też ze wsi spiskich zamawiać sobie chłopów do rzeczy na wycieczki na Hawrań, na Trystarską lub na wygodną do zdobycia a słynną z uroczych widoków Szeroką Jaworzyńską.

Miłośnik turni, wyszedłszy wczas rano z Bukowiny, zdobyć może bez niebezpieczeństwa szczyt Lodowego i zejść na nocleg do Holbacha lub Schmeksa Morskie Oko i pięć stawów polskich są również w pobliżu, przyczem po drodze czarować się można widokiem Tatr z polany Głodówki, jak wiadomo, najpiękniejszym z północnej strony grzbietu. Zaiste, aż nadto ponęty, by się pocieszyć po utracie „badu“ pruskiego!

Kto zatem może wyjechać, niech nie poprzestaje na Zakopanem, lecz niechaj się stara zbliżyć do Spiżu polskiego.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:

Dr. Jan Frączkiewicz.

Za późno! przychodzisz Pan do interesu i na *randes-vous*, jeśli Pan nie masz dobrze idącego zegarka. Oszczędziłbyś pan sobie wiele przykrości, gdybyś Pan zawsze wiedział, która jest godzina. A tak łatwo jest przyjść w posiadanie dobrze idącego zegarka. Napisz Pan tylko kartkę korespondencyjną do firmy: Oester. Uhren-Exportgesellschaft Wien - Westbahnhof i zamów Pan za 8 K. wspaniały srebrny zegarek Gloria (patrz inserat) z pięknie grawerowanymi kopertami i dokładnie składanym i w kamieniach osadzonym urządzeniem zewnętrznym. Do każdego zegarka dołącza się kwit gwarancyjny na 3 lata.

Mleczarnia w Rudkach

poleca

Masło deserowe

pierwszorzędnej jakości.

Józef Massar

W KRAKOWIE

ulica Floryańska L. 15,

poleca na obecny sezon Nowości dla Pań na suknie: w wełnie, jedwabiu, batystach, zefirach itd., jakoteż

© Wybór Nowości w konfekcyi dziecięcej. ©

TOWARY DOBOROWE.

CENY UMIARKOWANE.

WIELKI WYBÓR NOWOŚCI MĘSKICH!

Kapeluszy, Cylindrów, Rękawiczek, Bielizny, Krawatów, Lasek, Kaloszy, Parasoli.

Galanteria ze skóry, drzewa i metalu.

Przybory do podróży: Kufrы, Torby, Worki, Walizki, Necessery, Pledy, Paski, Futerały na Laski i Parasole.

Artykuły toaletowe: Perfumy, Pudry, Pasty, Mydła, Kosmetyki, Grzebienie, Szczotki.

Przybory do palenia: Tutki, Bibułki, Fajki i Cygarniczki z drzewa, bursztynu jakoteż pianki morskiej.

Ceny niskie!

Ceny niskie!

Bolesław Wierzejski Kraków, Rynek gł., Linia A-B, róg ulicy Floryańskiej.

Ciechociński Zakład kąpielowo-zdrojowy

powiat Nieszawski gub. Warszawska

jest otwarty od dnia 8 (21 Maja do dnia 8 (21) Września włącznie. Wody Ciechocińskie jodo-bromo-słone szczególnie są pożyteczne w cierpieniach skrofulicznych, reumatycznych, kobiecych i wielu innych. Niema dziecka, które nie potrzebowałoby kąpeli Ciechocińskich. Zakład posiada 10 źródeł z rozmaitym koncentracją solanki od 6‰ do 1/3‰ (artezyjskie do picia). W razie potrzeby, dla wzmocnienia solankowej kąpeli, dodawany bywa Ciechociński szlam i ług, produkty lecznicze, wytwarzane na miejscu przy warzeniu soli. W Ciechocinku można brać kąpiele solankowe, błotne, kwaso-węglowe, elektryczne, świetlne, łaźnie, tuszówki, inhalacje, oraz zabiegi hydropatyczne. W Zarządzie Zakładu jest do nabycia Ciechociński szlam leczniczy i Ciechociński ług leczniczy, stosowane do przyrządzenia w domu sztucznych kąpeli Ciechocińskich, oraz gazowana solanka 1/3‰ i 1‰ do picia. Ciechocinek łączy się odnogą kolei Warszawsko-Wiedeńskiej z pograniczną stacją Aleksandrowa. Komunikacja ze wszystkimi pociągami Warszawskimi i zagranicznymi. Tania komunikacja Wisłą — statkiem parowym. Na każde zapotrzebowanie są wysyłane bezpłatnie cenniki.

Apteka pod „Złotym słoniem“

H. BARTMAŃSKIEGO i Ski

w Krakowie ul. Grodzka 22, telefon 203.

Skład wszelkich leków krajowych i zagranicznych, najnowszych specyfików, wód mineralnych, artykułów gumowych i przyrządów ginekologicznych w bardzo wielkim wyborze. Pracownia chemiczna i skład chemikali i przyborów mikroskopowych dla Zakładów naukowych i Wnych Panów Lekarzy.

Tlen do wdychania w balonach i dużych cylindrach żelaznych.

Mydła Pulsa z Warszawy i perfumerye francuskie.

Przesyłki pocztowe załatwia się odwrotnie.

Hotel Saski

w KRAKOWIE, przy ulicy Sławkowskiej.

Fabryka „LE FERMENT“

Kraków, ul. Podwale L. 5

wyrabia

MLEKO ZDROWIA

(„Laktobacylina“)

czyli mleko kwaśne sposobem Dra Miecznikowa profesora instytutu Pasteura w Paryżu.

Mleko to wolne od chorobotwórczych zarazków, jest godne polecenia jako środek dyetyczny, regulujący funkcje żołądka i jelit, działający dodatnio na czynności serca, zwąpnienie naczyń, skazę moczową (arthritis), cukromocz i czynności nerek.

Dla uzupełnienia kuracji i dla osób, które mleka kwaśnego nie znoszą, nadają się pastylki laktobacylinowe.

Zakład główny na Austryę: Kraków, ul. Podwale 5.

Zastępstwo na wschodnią Galicyę: Lwów, ul. Pańska 27.

„ na Bukowinę: Czerniowce ul. Pańska 59.

Filie: Zakopane, Krupówki 25

Krynica,

Tarnów, ul. Seminaryjska 1

Rabka.

Tylko wyroby, noszące oryginalne, paryskie opaski z firmą „Le ferment“ należy uważać za pochodzące z naszego laboratorium.

**1.000 koron
wynagrodzenia**

!!!

nie jest warte tyle, wiele wart jest

dobrze idący męski

Srebrny Zegarek

„GLORIA“

Do każdego zegarka
dołącza się
kwit gwarancyjny
na 3 lata.

dawniej:
20 K.

obecnie
8 K.

Do każdego zegarka
dołącza się
kwit gwarancyjny
na 3 lata.

Ten wspaniale zrobiony zegarek posiada dobrze wypróbowane w kamieniach osadzone urządzenie wewnętrzne, 3 pięknie grawirowane koperty z kopertą sprężynową i kosztuje zamiast 20 kor. tylko 8 koron, z sekundnikiem 9 kor.

Wysyłkę za zaliczką skutecznie

Desterr. Uhren-Export-Gesellschaft

Wien — Westbahnhof 95.

NATURALNA SÓL SZPRUDLA
jest jedynie
prawdziwą solą **KARLSBADU**
Zastrzega się przed falsyfikatami

K. Ed. Kotting, Karlin, Královská
(Firma czeska). Praga — Czechy.

Wszystkie przyłory sportowe dla footballistów i atletów w wielkim wyborze.

— SWEATER. —

Cenniki darmo. — Przy zamówieniach ponad 50 koron 10% opustu.

Zamówienia na mleko i śmietankę

z odstawą do domu lub za abonamentem we fiaskach patentowanych i w naczyniach blaszanych
przyjmuje

MLECZARNIA DÓBR ŁUCZANOWICE

Kraków, Podwale 6. Tel. 590.

Hurtowny

Skład nasion
gospodarczych,
warzywnych i kwiatow-
wych.

Rok założenia 1860.

L. Freege
Kraków.

Cenniki, specjalne oferty i wzory
nasion przysyłam na żądanie.

Pierwsza krajowa
wzorowo prowadzona

Szkółka drzew
owocowych,
ozdobnych szpilkowych
i róż.

Bieliznę męską

ZE SŁYNNĄ MARKĄ „LWA“

w wielkim wyborze poleca Magazyn

A. Skórczewskiego i Polakiewicza

w Krakowie, ul. Floryańska L. 13.

Koszule białe gładkie po K 2 50 3 20 4 60
Koszule białe w plisy „ „ 4— 5— 5 60
Koszule białe miękkie „ „ 3 20 4— 5— 0 6—
Koszule kolorowe „ „ 3 50 4— 4 50 5— 5 50 7—
Koszule dla turystów „ „ 2 50 4— 5— 7—
Koszule nocne „ „ 3 30 3 70 4— 4 50 4 80 5 50
Koszulki dla cyklistów (Sweaters) po 2— 3— 4 80
Kalesony po K 2 50 3— 3 50 4— 4 50

WIELKI WYBÓR KOŁNIERZY, MANKIETÓW, SKAR-
PETEK, POŃCZÓCH, RĘCZNIKÓW, CHUSTEK DO
NOSA BATYSTOWYCH I PŁÓCIENNYCH I T. P.

Zapasy wielkie. — Ceny niskie, stałe.

JÓZEF GORECKI

Fabryka siatek, mebli, konstrukcyi żelaznych i wyrobów ornam.
kutyh w Krakowie, ul. św. Wawrzyńca l. 26. Telefon Nr. 277
Magazyn: ul. Starowiślna l. 44 (parter).

WILHELM W. ORNATOWSKI

z Ameryki, Chicago? — Dostawca c. k. kliniki okulistyecznej i szpitali.

FABRYKA NARZĘDZI CHIRURGICZNYCH

jakoteż ortopedyi i bandaży

w Krakowie, ul. Mikołajska Nr 10.

Bandaże specjalne bez sprężyn wła-
snego wynalazku patentowane i zasto-
sowane na najcięższe ruptury. Bandaże
te oddają bardzo wielkie przysługi bez
względu na wiek, przeważnie osobom
starszym, którym żaden sprężynowy
bandaż nie pomoże. Wykonuje pasy brzuszne, pępkowe
i własnego wynalazku patent. sznurówki do prostowania
wszelkich skrzywień ciała, po bardzo umiark. cenach.

Płaszowska parowa Fabryka

DACHÓWEK i CEGIEŁ

Stow. zarejestrowane z poręką ograniczoną.

Biuro: KRAKÓW, ul. Gertrudy L. 8.

Poleca: dachówkę tłoczoną i ciągnioną, dre-
nów różnych kalibrów, cegły maszynowe, okładzi-
nowe i fasadowe po cenach przystępnych.

ZARZĄD.

Dla niedokrewnych
HUGER PERLE

naturalne wino czerwone.

Perlberger i Schenker

Kraków, ul. Grodzka l. 48.

Telefon 308.

Biuro dla załatwiania wszelkich sprawunków
Józefa Mączyńskiego

Kraków, ul. Gołębia 18

poleca swe usługi P. T. Osobom prze-
jezdnym i na prowincyi.

DR. ZENON PELCZAR

były długoletni I-szy lekarz zakładowy — ordynuje jak lat poprzednich od dnia 15-go maja

w Truskawcu (willa Zofia).

Dr. Tymoteusz Piotrowski

ordynuje w roku bieżącym jako lekarz zakładowy w Żegiestowie.

DR. XAWERY GORSKI

ordynuje od 1 czerwca do 1 września w Szczawnicy przez resztę roku w Abacyi.

DR. WILHELM ZATHEY

po kilkuletnich studiach w szpitalach i zakładach krajowych i zagranicznych, ordynuje w bieżącym sezonie jak w roku zeszłym w chorobach wewnętrznych i nerwowych w Krynicy

DR. OTOKAR LANG

ordynuje jak zwykle w Rabce.

Dr. Marek Berger

ordynuje jak lat ubiegłych od maja do września w Iwoniczu. Przez resztę miesięcy roku w Abbazyi.

Dr. Józef Liebeskind

ordynuje jak w latach poprzednich w Marienbadzie Haus „Kronprinz“.

Dr. St. Benedykt Kwiatkowski

były I. Asystent kliniki chorób wewn. Uniwer. Jagiell, ordynuje jak w latach ubiegłych od 15-go maja b. r. w Maryenbadzie („Stadt Hamburg“).

Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Handlowe
(szczególnie z Rosyą)

N. KATZNER

dom spedycyjno-komisowy

w Podwołoczyskach, Wołoczyskach, Brodach i Radziwiłłowie,
Stałe taryfy przewozowe (stawki) do Rosyi i z Rosyi wraz z wszelkimi kosztami i fachowe ocenie.

Wywóz wełny drzewnej, desek na skrzynki dla jaj, brusków i toczydeł dla kos żniwiarów.

Sprzedaż węgla kamiennego, koksu i antracytu

Herbata w oryg. paczkach z ces. rosyjską rządową banderolą
Adres: N. Katzner w Podwołoczyskach.

Istniejąca **PIEKARNIA POSTĘPOWA** pod firmą
Stanisław Wacław Hess
we Lwowie, ul. Bartosza Głowackiego L. 30.

Założona w roku 1840.

Poleca Szan. P. T. Publiczności wyroby, a mianowicie: Bułki polskie, Kajzerki, Rogale masłane, Rogale ambasadorskie, Sztangle ambasadorskie, Kajzerki królewskie, Rogale królewskie, Sucharki kuracyjne marki karlsbadzkiej, Chleb czysto żytni Grahama, czysto żytni i pszenny, prawdziwy karlsbadzki. Dostać można w każdym czasie w moim sklepie w Rynku, dom przechodni Androlego, również w piekarni i w każdym sklepie korzennym, gdzie znajduje się moja firma.

Sklepy własne: Rynek L. 40 i 29 (przechodnia brama).

Dziękując Szan. PT. Publiczności za tyloletnie łaskawe względy, upraszam o nie i nadal. Z szacunkiem **St. W. Hess.**

Specjalista chorób płuc,
nosa, gardła i uszu **Dr. B. KRETZ**
SZCZAWNICA.

Dr. Rudolf Hammerschlag

ordynuje jak lat ubiegłych w Szczawnicy.

FRANZENSBAD

DR. JÓZEF ZEITNER

ordynuje jak zazwyczaj willa „Stadt Paris“.

DOCENT CHIRURGII UNIwersYTETU LWOWSKIEGO

DR. A. GABRYSZEWSKI

ordynuje jako lekarz zakładowy od 20 czerwca w Iwoniczu.

DR. EDM. SUPIŃSKI

były I. sekundaryusz kraj. szpitala w Krakowie
ordynuje przez lato jako lekarz zakładowy w Rabce.

Dr. Emil Münz ordynuje jak lat ubiegłych od 15-go
maja w Cieplicach Trenczyńskich
„Haus Ucnay“, Hauptplatz 90.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

WŁODZIMIERZA LPOŃSKIEGO

Kraków, ul. Floryańska 13.

nad sklepem firmy SKÓRCZEWSKI i POLAKIEWICZ.
Zakład wykonuje złote szczęki według najnowszych wymagań.

„Kudowa“ (Śląsk pruski)

(Zdroje żelazisto-arszenikowe z kwasem węglowym).

Zakład spec. dla hydro-elektro- i mechanoterapii z gabinetem
Röntgena pod kierownictwem

Dra JANA BRODZKIEGO

b. asyst. prof. Leydena.

DR. M. CERCHA

ordynuje jak w latach poprzednich od 15-go maja w Krynicy
(domek szwajcarski).

Dr. Józef Schermant

ordynuje jak w latach ubiegłych w Marienbadzie.
willa „Apollo“.

NATURALNA SÓL SZPRUDLA
jest jedynie
prawdziwą solą **KARLSBADU**
Zastrzega się przed falsyfikatami

Masło deserowe

w paczkach pocztowych po cenach targowych

poleca

Mleczarnia Przeworska

A. Ks. Lubomirskiego i St. Hr. Mycielskiego

we Lwowie, ul. Polna 25.

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, zakładów kąpielowych, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d. Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. — Ustawianie pomp. — Instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

projektują i wykonują:

Inż. Leonard Nitsch i Ska ul. Kolejowa L. 18. W KRAKOWIE

Najlepsze referencje z dotychczas wykonanych robót. — Kosztorysy bezpłatnie.

Centralne ogrzewanie

wszelkich systemów i wentylacje.

Łaźnie mechaniczne,

Pralnie, Suszarnie i t. d.

Franzensbad!

„Źródło Natalii“

skuteczne przy dnie i gościu, przy skazie moczowej i t. d.

Naturalna sól borowinowa oraz borowina franzensbadzka

Przyrządzanie we własnym zarządzie miejskim biało-zielone opakowanie.

Do nabycia u: Rudolfa Weinreba we Lwowie, Konstantego Wiszniewskiego w Krakowie i N. Trauma Syn w Tarnowie.

„Franzensbader Mineralwasser-Versendung“

MATTONIEGO

GISSHÜBLER

najbardziej
alkaliczna woda mineralna

SZCZAWIOWA

napój oszeźwiający stołowy,

skuteczny bardzo na kaszel w chorobach szty
katarach żołądka i pęcherza.

Henryk Mattoni, Karlsbad i Wieden.

Powszechnie słynne Wody Mineralne
ZE ŹRÓDEŁ

VICHY

Własność Rządu Francuskiego
Polecane przez pierwsze powagi lekarskie.

CÉLESTINS: W chorobach nerek, pęcherza i kanału mo-
czowego, podagrze i chorobie cukrowej.

GRANDE-GRILLE: W chorobach wątroby, przy
dolegliwościach kiszek i ka-
mieniu żółciowym.

HOPITAL: Przy wszelkich dolegliwościach wskutek złego
trawienia.

Do nabycia we wszystkich składach Wód mineralnych i Aptekach.

SAXLEHNERA

„Hunyadi-János“

WODA GORZKA.

SKARB NATURY ŚWIATOWEJ SŁAWY.

Przeszło 1000 podziękowań wybitnych lekarzy.

Do nabycia: we wszystkich aptekach i składach
wód mineralnych.

SANATORYUM DLA CHORYCH PIERSIOWO DRA K. DŁUSKIEGO W ZAKOPANEM

otwarte przez
cały rok.

Wspaniały wi-
dok na Tatry.

Lasy świerko-
we. Wystawa
wszystkich
pokoi połud-
niowa. Obsze-
rne leżalnie dla
leczenia klima-
tycznego. Wzo-
rowe urządze-
nia pod wzglę-
dem higieny.

Oświetlenie
elektryczne.

Poczta, telefon i telegraf w Zakładzie.

Kanalizacja,
windy, kąpiele
i natryski.

Ogrzewanie
centralne. Wo-
dociąg zimnej
i gorącej wody
na wszystkich
piętrach. Ceny
umiarkowane.

Utrzymanie
wraz z opieką
lekarską 9 K.,
pokoje od 2
Kor. dziennie.
Powozy na
zamówienie
do pociągów.